

SÀI GÒN 50 NĂM TRƯỚC**Vàng dưới lòng đất Sài Gòn**Hồi-ký BÌNH-NGUYỄN LỘCTài-liệu của Vương-Hồng-Sển

*Đường Công-Lý nói dài, mé tay mặt khi đi từ Sài Gòn lên sân bay (Lời chú của người sưu-tầm tài-liệu này: sau đó, đường trên được đổi tên ra là đường Ngô-Đình-Khôi và bây giờ là đường Cách-Mạng), có một ngoại-kiểu mua một sớ đất, trên có một ngôi mộ lâu đời không ai nhìn nhận cả.*

*Đơn xin bốc mả không ai ngăn trở. Quá hạn-kỳ, chủ đất thuê người phá mộ.*

*Gặp một cái mào bằng vàng, một sợi dây đai cũng bằng vàng, nút áo cũng bằng vàng, lược giắt đầu bằng đồi-mồi, còn nguyên- vẹn, cũng bịt vàng nốt, đem cân thử, cân được trên một kí-lô vàng ròng (lối ba chục lượng).*

*Báo đồn rùm lên, chừng ấy mới thấy một người cháu họ ra mặt, nhờ trạng-sư đem nội-vụ ra tòa phân-xử. Tòa phú cho Tham-biện Pháp tỉnh Gia-Định điều-tra.*

*Ông Dufour ấy là người ngay thẳng, làm phúc-trình, việc lâu năm tôi không giữ được nguyên-bản, nhớ mại-mại có câu như vậy:*

*„Nên lập ủy-ban cân các món tìm thấy trong mộ. Hãy định theo giá thị-trường chờ lệnh tòa. Nếu người khiếu-nại đở đủ bằng-cớ thì cho y lãnh của ấy. Những trang-sức-phẩm tìm được nên ký-thác cho viện bảo-tàng ... „*

*Các bửu-vật ấy về viện bảo-tàng không bao lâu kể gặp chiến-tranh ông quản-thủ Pháp chở xuống gởi tại tòa hành-chánh tỉnh Long-Xuyên tưởng vậy là chắc, không dè tới năm đảo-chánh 1945, một nhóm người xâm-đoạt luôn cả bửu-vật, mất hết không còn món nào.*

*Lăng Nguyễn-văn-Học nằm tại góc tòa hành-chánh tỉnh Gia-Định. Ngày trước, ngôi mộ Nguyễn-văn-Học ở chỗ khác trước rạp Cao-Đông-Hung bây giờ, chủ đất xin dời, tham-biện sai gõ ra từng khối nguyên đem về ráp lại trong hoa-viên gần tòa hành-chánh như hiện nay ta thấy.*

*Năm cải-táng 1939, lấy được đồ tang-phẩm bằng vàng. Mào, đai của bực nhứt-phẩm đại-thần. Về sau ông quản-thủ Pháp dời giấu ở Long-Xuyên, bị cướp đoạt chung số-kiếp với đồ vàng đào được tại đường Công-Lý đã nói trong đoạn trước.*

*Wương-Hồng-Sển  
(SÀI GÒN NĂM XƯA)*

Vàng dưới lòng đất Sài Gòn còn nhiều lắm. Hai ngôi mộ được hốt cốt mà cụ Vương-Hồng-Sển nói đến trên đây không phải là hai ngôi mộ đồ-sộ nhứt mà còn chứa bao nhiêu vàng đó, tính ra hai mộ chứa đến nửa triệu đồng vàng ròng, tính theo thời-giá, nói chi nhiều ngôi mộ to bằng hai bằng ba, ắt hẳn là của quan to hơn thế.

Thí-dụ như sáu ngôi mộ trong một hẻm đường Võ-Tánh, gần Tổng-Nha Cảnh-Sát Công-An, gọi là hẻm Lục-lăng.

Người miền Nam hễ mộ quan to thì gọi là ”lăng” không cứ gì phải là của ai. Sáu ngôi mộ ấy hẳn phải chứa hơn triệu bạc vàng ròng dưới hình-thức mào, đai, lược, vân vân ....

Nhưng đó là những ngôi mộ bị san-bằng chớ không được hốt cốt, tức bảo-vật ở dưới, chưa về tay ai cả.

Trên vỉa hè Cao-Thắng có một ngôi mộ vô-cùng đồ-sộ cũng bị san-bằng khi đường này được thành-hình rồi thì các chủ nhà ở đó lót gạch lên vỉa hè nay không còn dấu-vết nữa.

Hiện nay, trên lề cỏ của đại-lộ Nguyễn-Tri-Phương, trước ngôi biệt-thự của ông Thanh-Lan Võ-Ngọc-Thành còn một ngôi mộ mà Đô-thành phá nửa chừng rồi công-việc không trôi nên bỏ dở đó từ hơn mười năm nay.

Mộ xưa ở Sài-gòn luôn-luôn xây bằng vôi và mù cây Ô-Dước có bền thật nhưng vẫn phá được chỉ có ngôi mộ này. Đô-thành dùng khoan đặc-biệt khoan sắt, cũng không khoan thủng khối vôi của nấm mộ.

Người nằm dưới mồ hẳn phải là quan to lắm và số vàng chôn dưới ấy chắc là rất quan-trọng.

Nếu Đô-thành không giao-phó viện khảo-cổ nào hoặc Bảo-tàng-viện nghiên-cứu về các ngôi mộ hoang ấy thì thà là đào lên lấy vàng sung-công giữ, chớ còn để vàng nằm ngủ như vậy thật là uổng của trời.

Cũng nên nhắc rằng hồi tiền-chiến mỗi lần Đô-thành bóc lên mộ hoang luôn-luôn mời Bảo-tàng-viện đến chứng-kiến, nhờ thế mà các bảo-vật nói trên mới lòi ra ánh-sáng. Bây giờ thì lệ ấy không còn.